

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Քաղ. Երևան

27 մայիսի 2020թ.

Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի
դատական կազմը՝

Նախագահությամբ՝ Ա. Դիլանյանի
Անդամակցությամբ՝ Ֆ. Թոխյանի
Ա. Պետրոսյանի

Քննության առնելով «Մեր Շենքը» բնակարանաշինարարական ոչ առևտրային
կոոպերատիվի անհատական դիմումի ընդունելիության հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց .

1. «Մեր Շենքը» բնակարանաշինարարական ոչ առևտրային կոոպերատիվը դիմել է Սահմանադրական դատարան (դիմումը Սահմանադրական դատարան է մուտքագրվել 2020 թվականի մայիսի 8-ին)՝ խնդրելով.

«Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետին իրավակիրառ պրակտիկայում թիվ ՎԴ/1358/05/12

վարչական գործով օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով տրված մեկնաբանությունը ճանաչել ՀՀ Սահմանադրությանը հակասող և անվավեր այնքանով, որքանով դատական ակտի անհերքելիության, բացառիկության, նախադատելիության և պարտադիրությունը կապվում է դատական ակտի կատարելիության հետ, ինչպես նաև ՀՀ Սահմանադրությանը հակասող և անվավեր ճանաչել դատարանների այն մեկնաբանությունը, որ սեփականության իրավունքից ածանցյալ մյուս իրավունքի դադարը մեխանիկորեն հանգեցնում է բուն իրավունքի դադարին»:

2. Դիմողը մատնանշում է, որ չնայած դատարանները տառացի չեն վկայակոչել վիճարկվող դրույթը, սակայն դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովելու նպատակով միջոցներ ձեռնարկելը և դատական ակտի կատարման համար կատարողական թերթ վերցնելը կարգավորվում են նշված հոդվածով:

Դիմողը գտնում է, որ վիճարկվող դրույթը հակասում է Սահմանադրության 60-րդ և 63-րդ հոդվածներին:

Ըստ դիմողի՝ «Սույն գործով անհերքելիության հատկանիշն անտեսելով՝ դատարանները նշել են, որ եթե թիվ ՎԴ/3033/05/14 վարչական գործով ՀՀ վարչական դատարանի 06.07.2015թ. վճռի կատարման համար կատարողական թերթ չի վերցվել և վճիռը փաստացի չի կատարվել, ուրեմն Կոոպերատիվն այլևս գերավճար չունի: Այսինքն, ստացվում է, որ դատարանը հերքել է ինքն իրեն, քանի որ թիվ ՎԴ/3033/05/14 վճռով հաստատված է համարել գերավճարի առկայությունը, իսկ թիվ ՎԴ/1358/05/12 վճռով հերքել է նույն գերավճարի առկայությունը»:

Դիմողը գտնում է, որ «սույն գործով դատական ակտի բացառիկության և նախադատելիության հատկանիշն անտեսելով՝ դատարանները վիճարկվող դրույթի հակասահմանադրական մեկնաբանման արդյունքում ըստ էության դիրքորոշում են հայտնել, որ եթե դատական ակտը չի կատարվել, ապա այն այլևս նախադատելի չէ, նախկինում կողմերի միջև քննված և օրինական ուժի մեջ մտած վճռով հաստատված փաստերն այլևս անհերքելի փաստեր չեն»:

Դիմողի կարծիքով «դատական ակտի կատարման մասով նման նեղ մեկնաբանումն ինքնին առաջացրել է իրավական անորոշություն», ոտնահարվել է իրավունքի գերակայության սկզբունքը, ինչը հանդիսացել է դատական իշխանության հեղինակության անկման պատճառ»:

3. Ելնելով դիմումի և կից փաստաթղթերի ուսումնասիրությունից, ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29-րդ և 69-րդ հոդվածների պահանջներով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը գտնում է, որ սույն անհատական դիմումի հիման վրա գործի քննությունը ենթակա է մերժման հետևյալ պատճառաբանությամբ.

Սահմանադրական դատարանում դատական պաշտպանության իրավունքն անձն իրացնում է Սահմանադրությամբ և «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքով նախատեսված կարգով՝ ելնելով նաև Սահմանադրական դատարանում գործերի քննության և լուծման առանձնահատկություններից: Միաժամանակ, դատական (այդ թվում՝ սահմանադրական-դատական) պաշտպանության իրավունքը, ինչպես նաև դրա իրացման՝ օրենքով նախատեսված ընթացակարգային կանոնները, ինքնանպատակ չեն և հայեցողաբար մեկնաբանվել չեն կարող, քանզի դրանց իրացումը ենթադրում է կոնկրետ իրավական (Սահմանադրությամբ և «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքով նախատեսված) գործընթացներ, ինչը պայմանավորված է դրանց մասնակից սուբյեկտների փոխադարձ իրավունքներով ու պարտականություններով: Հետևաբար, դիմողը մինչև Սահմանադրական դատարան դիմելը պարտավորված է պահպանել այն պահանջները, որոնք նախատեսված են Սահմանադրությամբ և «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքով:

2015 թվականի փոփոխություններով Սահմանադրության 169-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարան կարող է դիմել յուրաքանչյուր ոք՝ կոնկրետ գործով, երբ առկա է դատարանի վերջնական ակտը, սպառվել են դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները և վիճարկում է այդ ակտով իր նկատ-

մամբ կիրառված նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը, ինչը հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը: Սահմանադրական նշյալ նորմի հիման վրա «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքով մանրամասնվում և կանոնակարգվում են անհատական դիմումին ներկայացվող սահմանադրական և օրենսդրական պահանջները: Դրանց սահմանումն ինքնանպատակ չէ և միտված է Սահմանադրական դատարանի կողմից սահմանադրական արդարադատություն իրականացնելու իր գործառույթի պատշաճ և արդյունավետ իրացման ապահովմանը: «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարանը գործի քննությունն ամբողջությամբ կամ մասամբ մերժելու մասին որոշում է ընդունում սույն օրենքի 69-րդ հոդվածով նախատեսված այլ դեպքերում: Նույն օրենքի 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ անհատական դիմումներով գործի քննությունը, ի լրումն սույն օրենքի 29-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերի, կարող է մերժվել նաև այն դեպքերում, երբ լրացել է Սահմանադրական դատարան դիմելու համար սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված վեցամսյա ժամկետը, իսկ նշված 3-րդ մասի համաձայն՝ անհատական դիմումները կարող է Սահմանադրական դատարան ներկայացնել ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները սպառելուց՝ վերջնական դատական ակտն օրինական ուժի մեջ մտնելուց ոչ ուշ, քան վեց ամիս հետո:

Դիմումի ուսումնասիրությունից բխում է, որ վերջնական դատական ակտը՝ Վճռաբեկ դատարանի՝ վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին որոշումը կայացվել է 2019 թվականի հոկտեմբերի 30-ին, իսկ դիմումը փոստային ծառայությանն է հանձնվել 2020 թվականի մայիսի 4-ին: Հետևաբար, դիմողը բաց է թողել Սահմանադրական դատարան դիմելու համար սահմանված վեցամսյա ժամկետը, ինչը հիմք է անհատական դիմումի հիման վրա գործի քննության ընդունումը մերժելու համար:

Ինչ վերաբերում է Սահմանադրական դատարանի դիմելու համար նախատեսված վեցամսյա ժամկետը բաց թողնելը հարգելի համարելու վերաբերյալ դիմողի միջնորդությանը, ըստ որի՝ Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վերջինս ստացել է 2019 թվականի նոյեմբերի 7-ին, ապա պետք է փաստել, որ «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքը նախատեսում է վեցամսյա ժամկետը հաշվարկել դատական ակտի հրապարակման պահից և չի նախատեսում դատական ակտն ավելի ուշ ստանալու փաստով կամ այլ հանգամանքներով դատավարական ժամկետի բացթողումը հարգելի ճանաչելու և վերականգնելու հնարավորություն:

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով և 69-րդ հոդվածի 3-րդ և 5-րդ մասերով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց .

«Մեր Շենքը» բնակարանաշինարարական ոչ առևտրային կոոպերատիվի անհատական դիմումով գործի քննությունը մերժել:

Նախագահող՝

Անդամներ՝

27 մայիսի 2020 թվականի
ՍԴԴԿՈ-30